

Saksliste

Sak MKR 28/98

ORIENTERINGSSAKER

- a. Oslo-konferansen
- b. Leuenberg-fellesskapet
- c. KV-jubileet
- d. Jubileum 2000
- e. Kirkemøtesak
- f. Bispemøtesak 3/98
- g. Augusta Victoria Hospital

Arkiv nr. 012.222

Sak MKR 28/98: ORIENTERINGSSAKER

Sak 28a/98: Informasjon om Oslo-konferansen om religions- og livssynsfrihet

Saksbehandler: Hans Morten Haugen / Ingvill Thorson Plesner (leder i
Menneskerettighetsutvalget under Mellomkirkelig Råd)

Saksdokument: "The role of the Church of Norway and our ecumenical movement in the work
for freedom of religion or belief"

Saksframstilling:

Et tidligere utkast av dette dokumentet ble sendt ut til MKR/AU-møtet den 20. mars. Etter dette møtet, er dokumentet tatt opp på møter i TN, KISP og MRU i løpet av april, og det er gjennomgått og bearbeidet av Ingvill Thorson Plesner og Tore Lindholm. Hensikten med dokumentet er å gi kirkelige delegater en forståelse av tidligere arbeid med dette spørsmålet - som en forberedelse til sin deltakelse.

Det faglige arbeidet fra Norges side fram mot religionsfrihetskonferansen 11.- 15. august vil ble tatt hånd om av en gruppe sammensatt av personer som har deltatt i Nansenskoleprosjektet "Religion, livssyn, menneskerettigheter", med Oddbjørn Leirvik som Dnks representant. Personer som er foreslått fra MKR/AU-møtet har fått tilsendt en forespørsel fra sekretariatet for å vurdere motivasjon og anledning til å delta under konferansen i august.

Norske myndigheter har reist religionsfrihet høyt på dagsorden i det siste, og det er ingen tvil om at arbeidet med Oslo-konferansen har bidratt til dette.

Forslag til vedtak:

1) Mellomkirkelig Råd takker for å ha mottatt det foreløpige konferanseprogrammet, og ber sekretariatet særlig vektlegge disse regioner / temaer i det videre arbeidet i vertskomiteén:

-
-

2) Mellomkirkelig Råd ber om at de norske delegatene i det videre forberedelsesarbeidet fram mot konferansen i august særlig forberedes på disse spørsmålene:

-
-
-

THE ROLE OF THE CHURCH OF NORWAY AND OUR INTERNATIONAL ECUMENICAL MOVEMENT IN THE WORK FOR FREEDOM OF RELIGION OR BELIEF

- A background paper presented for Church delegates in preparation for the 1998 Oslo Conference on Freedom of Religion or Belief, by the Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations

This paper seeks to understand the historical development, the different understandings and the often varied strategies of the various denominations within the Church concerning freedom of religion issues. The intentions are to be able to understand how the Christian tradition can be viewed from within and from outside, increasing our conscience on how to work on the issue of freedom of religion or belief in the future.

Article 18 of the UN Declaration on Human Rights affirms the right to freedom of thought, conscience and religion, including including the individual's right to "freedom to change his religion or belief and freedom either alone or in community with others and in public and private, to manifest his religion or belief in teaching, practice, worship and observance." Article 2 of the Declaration prohibits discrimination in respect to freedom of religion. These rights are protected by the legally binding International Covenant on Civil and Political Rights of 1966 (ICPR).

The 1981 Declaration on Elimination of All Forms of Intolerance and of Discrimination based on Freedom of Religion or Belief (1981 Declaration) as a General Assembly Resolution, and therefore not legally binding for the state parties without a reference to the ICPR. The 1981 Declaration gives a comprehensive list of how the different aspects of the right to freedom or belief may be interpreted. Therefore it is of major importance in the work for the implementation of this right.

There are a lot of contextual factors that should be mentioned in order to frame this issue globally - pointing towards different tendencies:

- * The Christian sphere of the world is by no comparison the most secularized, and in Europe, where the Christian tradition can be traced back to the first millennium, the process of secularization is most visible
- * The linkages between church and state, developed in parts of Europe after the reformation, for a long time officially monopolized the preachings of the gospel to one privileged denomination and its followers.
- * The traditionally stronger links between the international bodies representing the churches and the international bodies representing the states, explains the impact the churches on freedom of religion-issues.
- * The different denominations in different parts of the world have different approaches on the issue of freedom of religion, more or less depending on their different struggle to preserve their privileges and positions.
- * In absolute numbers, Christians are most persecuted among all adherents of different religions.

1. The period leading up to the Universal Declaration of Human Rights

The years both before and after the Reformation have no strong thinking on freedom of religion, rather the opposite. Non-believers, "heretics", people belonging to different faiths and denominations, had restrictions on their services and had no formal recognition. The majority

of refugees were fleeing religious persecution, and this persecution led to claims of protection of one's own denomination. However, the principle of freedom of religion or belief, saying that adherents of all convictions could freely express their faiths, and that this decision belonged to the individual's own sphere of decision, was more slowly developed. This is especially true for the churches which kept strong ties with their governments.

This century saw the start of a changed attitude with regard to freedom of religion issues. The missionary movement, through their contacts with followers of other faiths, were among the early, while the official churches did not proceed substantially on this issue. Especially important in this regard is the statement from the second meeting in the International Missionary Council in 1928 - though in a Christian-centered thinking - urging all people:

"...to hold fast to faith in the unseen and eternal in the face of the growing materialism of the world; to cooperate with us against all the evils of secularism; to respect freedom of conscience so that men may confess Christ without separation from home and friends..."

The Roosevelt "Four Freedoms" also included "the freedom of worship God in his own way - everywhere in the world." That the concept of God is not valid for all religions, among them the Buddhist religion, was not reflected at this early stage of the growing awareness of the universal freedom of religion. Western churches were actively contributing to this inclusion in the Roosevelt speech.

2. The World Council of Churches (WCC) in the work for freedom of religion or belief, including the 1981 Declaration on the Elimination of All Forms of Intolerance and of Discrimination Based on Religion or Belief and its subsequent work

The Universal Declaration on Human Rights from 1948 was decided some months after the first General Assembly of the World Council of Churches was held, and the spirit from the General Assembly on the freedom of religion issue was brought further to the final drafting on the Declaration. The director of the Churches Commission on International Affairs (CCIA), a predecessor of WCC, made the text of article 18 much more inclusive and comprehensive, also kept in the 1966 Convention on Civil and Political Rights:

"Everyone has the right of freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief, and freedom, either alone or in community with others and in public and private, to manifest his religion or belief in teaching, practice, worship and observance."

Also presented in the Convention on Social, Economic and Cultural Rights from 1966 is the respect of the convictions of the parents in determining on the religious education of their children in article 13:

"...ensure the religious and moral education of their children in conformity with their own convictions"

This concern is also included in the European Human Rights Convention and in the Convention on the Rights of the Child.

Following this, there was a positive move towards the principle of reciprocity and the socio-political consequences of such a conviction and confession, expressed in the fifth General Assembly of the WCC in 1975:

“The right to religious freedom has been and continues to be a major concern of member churches and of the WCC. However, this right should never be seen as belonging exclusively to the church. The exercise of religious freedom has not always reflected the great diversity of convictions that exist in the world. This right is inseparable from other fundamental human rights. No religious community should plead for its own religious liberty without active respect and reverence for the faith and basic human rights of others. Religious freedom should never be used to claim privileges. [...] Churches and other Christian communities carry, on the basis of the Gospel, a special responsibility to express in word and deed their solidarity with those people whose human rights and fundamental freedoms are denied.” This understanding that evolved was also brought into the process of drafting the 1981 Declarations, but not to the same extent the socio-political aspect of the religious freedom.

The Catholic Church also had their alliances with secular forces that intended to use the existence of religions for their own purposes. Different teachings of various popes can serve as an illustration on how this process underwent a radical change, especially with the Second Vatican Council. It was said that religious liberty, more than being solely a question of inner freedom, was also relating to social and civic freedom. Also the limitations on the exercising of power by the civil, secular authority on all kind of religious acts, were important outcomes of the Second Vatican Council. Respect of people belonging to other faiths, and religious liberty on the personal, community and international levels, have been repeatedly expressed by Pope John Paul II.

The process of negotiating the 1981 Declaration met two major hindrances. The concern for the change of religion-paragraph among countries belonging to the Islamic world, pressed this paragraph out of the whole Declaration. The Communist block was concerned with the situation for non-believers or atheists, but accepted a text where the “religious practise” was not linked to the socio-political realm, but rather belonging to the internal affairs of the church and congregations. The somewhat weak Declaration keeps its strength by claiming in the last article, article 8: “Nothing in the present Declaration shall be construed as restricting or derogating from any right defined in the Universal Declaration of Human Rights and the International Covenants on Human Rights.”

Undoubtly, the first of these two hindrances will be even higher today, while the atheist position cannot be claimed to have gained any ground among states. This has implications for the attempts to start drafting a convention on religious freedom, which seems to be even vaguer than the Declaration. The thematic rapporteur then remain the only mechanism to secure that the intentions put forth in the Declaration are kept, which is a very modest way of keeping record of the practice among the various countries. However, when keeping in mind the overload among the six committees trying to keep their commitments on the reporting from the countries on their implementation of the various conventions, a more flexible mechanism, with increased capacity, might actually be better.

An evaluation of the effect the functioning of a Special Rapporteur on Religion or Belief seems difficult to undertake. No doubt, there are increased intolerance and discrimination, not only from governments at various levels, but also from religious leaders, neighbours and family. However, reports are given that the special rapporteur has served as an important agent of reconciliation, first and foremost between indigenous communities and the majority community.

The developments in the OSCE on the issue of freedom of religion, also needs to be mentioned specifically. The development of the Human Dimension-programme, and the increased use of country missions, contribute to an increased awareness of restrictions on freedom of religion issues. Also the very central role on NGOs as watch-dogs are important to explain the increased focus on freedom of religion or belief in the OSCE area.

3. Freedom of religion in Norway

Norway has a church state system, but at the same time subscribes to the principle of non-discriminatory freedom of religion. The second paragraph of The Norwegian Constitution reads: "1. All inhabitants of the kingdom shall be free to exercise their religion. 2. The Evangelical-Lutheran religion remains the public religion of the state. Inhabitants confessing this religion are obliged to raise their children in the same."

To some this may seem as a contradiction in terms. Others will say that it might be possible to protect the freedom of religion and belief within the system of the state church, dependent upon how it is protected in other laws and in practice.

Norway got her constitution in 1814, but the article stating freedom of religion, mentioned above, was not included until 1964. The struggle for religious freedom was originally an intra-Christian Strife. In the 19th century the Quaker movement and other christian groups fought for their right to public meetings and expression of their belief, later joined by also the secular humanists. The relation between state and church has been subject to a lot of changes since 1814 - increasing the freedom of the church and reducing some of its privileges.

During the last 25 years, the religious scene in Norway has changed dramatically, mainly because of the growth of immigrant religion: Islam, buddhism, hinduism a.o.. The struggle for freedom of religion and religious plurality has led to a system of compensatory measures, introduced by a new law for faith communities in 1969: The state is obliged to grant to the faith communities a sum per member equivalent to the sum the Church of Norway receives per member. Partly because of this system of compensation, some faith communities in Norway tend to have a rather pragmatic or ambivalent approach to the question on whether the state church system should be kept or not.

When referring to the nondiscrimination principle in the ICPR and other human rights conventions, still there might be issues at stake. These are relating to the formal state church membership among a certain part of the members of government, including the minister for religious affairs, regulations on the access to serve as a priest in hospitals and other institutions, and the central position the Church of Norway keeps in the educational system. The protests that came as a result of the proposal for a new inclusive and attempted non-confessional subject, where Lutheran Christendom should be most central, and where the opportunities to chose alternative education for their children, was restricted, caused protests among the minority religions.

Those among the Church of Norway members and organisations that had critical comments, was not as strong and explicit as among the various free churches. The free churches showed a higher degree of principal thinking on the issue of freedom of religion, and there were voices raised that the content of their saying actually was a defense of the other religions rather than

defending their own religion. However, others claim that the Church of Norway, in their passive approach, more or less betrayed the minority religions, in order to keep its privileges. This new inclusive and attempted non-confessional subject can however be interpreted in a various ways, depending on both the level and the perspectives. Some see the whole Christian frame that the school system is built upon as the urgent critique point. Within this frame, all revisions of religious content will be criticized.

As a follow-up of this coordinated approach, among the various representatives of minority religious groups was done the spring of 1996, and in order to have some impact, it was realised that participation of both the free churches and the Church of Norway was necessary. Both - the Church of Norway by its Council on Ecumenical and International Relations - decided to join in this Cooperation Council, with an article in the mandate saying that all public statements can only be done unanimously. From 1992 there had been direct talks between the Islamic Council and the Council on Ecumenical and International Relations, and from 1997 there are preparations for a similar contact between the Church and persons representing the Jewish Community.

There are still challenges on the national scene concerning freedom of religion, and there are people claiming that a real freedom of religion can only be achieved when Norway no longer has a state church. However, representatives from the various religions, coming together for a "religion, belief and human rights"-dialogue session, claimed that the issue of freedom of religion could very well be discussed also with the institutional state church present. This state church had to be more sensitive to the demands of the minorities and international conventions that Norway has ratified.

4. Towards a new approach concerning freedom of religion or belief?

The Church of Norway, influenced by the developments primarily in the World Council of Churches, developed an human rights agenda where freedom of religion and belief found a central position. Especially around 1990, the religious situation in Eastern Europe, was kept under close scrutiny. Also regular participation in international conferences on these issues are of importance in this regard.

It is still too early to predict the outcome of the Oslo Conference on Freedom of Religion or Belief at this moment. The thinking within the church, also reflected in the church Commission on Church-State Relations, set down in 1998 to issue its report in 2001 has already brought the issue of freedom of religion in its premises. From this process interesting thinking will develop.

Proposed: May 12, 1998

THE OSLO CONFERENCE
on
FREEDOM OF RELIGION OR BELIEF

WEDNESDAY, 12 AUGUST

8:30-10:30 a.m.

Plenary Session I

Welcome and Opening Remarks

The Honorable Hilde Frafjord Johnson
Royal Norwegian Minister for International
Development and Human Rights
Oslo, Norway

Dr. Gunnar Stalsett, Conference President
Bishop of Oslo, Member,
Norwegian Nobel Committee
Oslo, Norway

Abdellefatah Amor, Conference President
U.N. Special Rapporteur on Freedom of
Religion or Belief
Professor, University of Tunis Law School
Tunis, Tunisia

Bahiyiyih G. Tahzib, Author
Freedom of Religion or Belief: Ensuring
Effective International Legal Protection
The Hague, The Netherlands

10:30-11:00 a.m.

Break

11:00-12:30 p.m.

Plenary Session II

Asia-Pacific: Challenges and Opportunities

Kinhide Mushakoji, Former Vice Chancellor
United Nations University
Tokyo, Japan

Ven. Chung OK-Lee, Conference President
Won Buddhist Temple
Seoul, South Korea

Response by Religions or Beliefs
Sulak Sivaraska, INEP
Bangkok, Thailand
Others to be named

12:30-2:00 p.m.

Lunch

Panel: Response by Asia-Pacific Religions or Beliefs

2:00-4:00 p.m.

Concurrent Sessions I

Research, Information Collection, Databases

Research on Freedom of Religion or Belief
Mr. J. Symonides, UNESCO Division of Human Rights and Democracy
Paris, France

The General Comment on Article 18
Tom Buergenthal, Member United Nations Human Rights Committee
Washington DC, USA

Mediation, Negotiation, Conflict Resolution

Cyprus: A Case Study
Speaker to be named by Norway

Mediation in a Sri Lankan Context
Neelan Tiruchezvan
Colombo, Sri Lanka

Toleration, Understanding, Respect

The Proselytism Project
Johan van der Vyver
Emory University School of Law
Atlanta, Georgia

Radhika Coomaraswamy, Special Rapporteur
U.N. Declaration on Violence Against Women
Colombo, Sri Lanka

4:00-4:30 p.m.

Break

4:30-6:30 p.m.

Plenary Session III

The Middle East: Challenges and Opportunities

Elyakim Rubinstein,
The Office of the Prime Minister
Jerusalem, Israel

Speaker to be named
Arab-Muslim

Response: Religions or Beliefs in Other Parts
of the Middle East

7:30 p.m.

Leave for Dinner

8:00 p.m.

Dinner for Conference Participants in Oslo
Host: The Royal Norwegian Ministry of
Development and Human Rights

THURSDAY, 13 AUGUST

9:00-10:30 a.m.

Plenary Session IV

The Americas : Challenge and Opportunities

Dr. David Little, Senior Fellow
United States Institute of Peace
Member, U.S. State Department Advisory
Committee on Religious Freedom Abroad
Washington D.C.
United States of America

Senora Viviane Morales Hoyos
Member, Colombian Parliament
Bogota, Colombia

Response: The America's Religions or Beliefs
Rabbi Henry Sobel, Senior Rabbi
Sao Paulo, Brazil
Others to be named

10:30-11:00 a.m.

Break

11:00-12:30 p.m.

Plenary Session V

Europe: Challenges and Opportunities

European Commission
Speaker to be named
Brussels, Belgium

Council of Europe

Response: Europe Religions or Beliefs
Diarmud Martin, Vatican Ambassador
to the United Nations
Pontefical Council for Justice and Peace
Rome, Italy

Archbishop Kantola
The Office of the Archbishop
Turku, Finland

Others to be named

12:30-2:00 p.m.

Lunch

Panel: Inter-Religious Council in Bosnia and
Herzegovina
Sarajevo, Bosnia-Herzegovina

2:00-4:00 p.m.

Concurrent Sessions II

Research, Information Collection, Databases

Information Collection for the Special Rapportuer
Patrice Gillibert, Human Rights Officer
Office of the High Commissioner for Human Rights
Geneva, Switzerland

Pakistan: A Case Study
Rev. Robert Traer, Secretary General
International Association for Religious Freedom
Oxford, England

Mediation, Negotiation, Conflict Resolution

Mozambique: A Case Study
Andrea Riccardi
The St. Egedio Community
Rome, Italy

Guatemala: A Case Study
Sr. Juan Leon, COPMAGUA
Guatemala City, Guatemala

Toleration, Understanding, Respect

U.N. Decade for Human Rights Education
Tom McCarthy, Senior Human Rights Officer
Office of the High Commissioner for Human Rights
Rights
Geneva, Switzerland

Freedom of Religion and Belief--A World Report
Kevin Boyle, Director, Human Rights Centre
University of Essex
Colchester, England

- 4:00-4:30 p.m. Break
- 4:30-6:00 p.m. **Plenary Session VI**
Principled Support for Unfettered Religious Freedom

Tore Lindholm, Moderator
Norwegian Institute of Human Rights
Oslo, Norway

Le Grand Rabba Sitruk
Paris, France

Soheib Bencheikh
Mufti of Marseilles
Marseilles, France

Metropolitan Daniel
Iasi, Romania
- 6:30 p.m. Dinner in the hotel for conference participants
- 7:45 p.m. **Special Event**
- 8:00 p.m. **A Celebration of the 50 Year Anniversary of
the Universal Declaration of Human Rights**

Opening Music and Welcoming Remarks
Crown Prince Haakon Magnus of Norway
Kjell Magne Bondevik, Prime Minister of Norway
Introduction: United Nations Association of Norway
Address: The Honorable Mary Robinson, United Nations
High Commissioner for Human Rights
Geneva, Switzerland

FRIDAY, 14 AUGUST

- 9:00-10:30 a.m. **Plenary Session VII**

China: Challenges and Opportunities
- 10:30-11:00 a.m. Break
- 11:00-12:30 p.m. **Plenary Session VIII**

Africa: Challenges and Opportunities

Rev. Professor Kwesi Dickson
All Africa Council of Churches
Dakar, Senegal

Abdullahi Ahmed An-Na'im
Professor, Emory University School of Law
Atlanta, Georgia
United States of America

Makau wa Mutua
Director, Human Rights Center
Professor, CUNY at Buffalo Law School
Buffalo, New York

12:30-2:00 p.m.

Lunch

Panel Response by African Governments and
Other Religions or Beliefs

2:00-4:00 p.m.

Concurrent Sessions III

Research, Information Collection, Databases

The United Nations Human Rights Website
Susanne Rodin, Office of the High Commissioner for
Human Rights
Geneva, Switzerland

New Topic
New Name
New City
New Country

Mediation, Negotiation, Conflict Resolution

Conflict Resolution: Israel
Rabbi Michael Melchior
Jerusalem, Israel

Conflict Resolution: Asia-Pacific
Speaker to be named

Toleration, Understanding, Respect

✓ Jan Niessen, Secretary-General
Churches Commission for Migrants in Europe
Freedom of Religion or Belief for Migrants in Europe
Brussels, Belgium

Convention on the Rights of the Child
Speaker to be named

4:00-4:30 p.m.

Break

4:30-6:00 p.m.

Plenary Session IX

The Norwegian Experience: Freedom of Religion
or Belief in a Changing Multi-cultural Society
Council of Faith and Life Stance Societies
Oslo, Norway

7:30 p.m.

Dinner in hotel for conference participants

Conference Rapporteurs meeting

SATURDAY, 15 AUGUST

9:00-10:30 a.m.

Plenary Session X

A Strategic Plan of Action

Conference Presidents: An International Coalition
to Support a Strategic Plan of Action
Concurrent Sessions Rapporteurs: Sub-Component
Recommendations for a Strategic Plan of Action

A Call to Action

Judge Elizabeth Odio-Benito
San Jose, Costa Rica

Theo van Boven
University of Maastricht Law School
Maastricht, The Netherlands

Vår dato:

19.05.98

Vår ref.:

SAK MKR 28/98c

Deres dato:

Deres ref.:

Arbeid fram mot Kirkenes Verdensråds generalforsamling

KVs generalforsamling finner sted i Harare, Zimbabwe, 3.-14. desember d.å. Programmet begynner kl. 1400 torsdag 3. desember, og avsluttes sen ettermiddag mandag den 14. Søndag 13. desember vil det være en "recommitment" gudstjeneste. Dette dokumentet orienterer kort om de tiltakene Mellomkirkelig råd er involvert i i forbindelse med forberedelsene til generalforsamlingen og feiringen av KVs 50-årsjubileum, og den norske deltakelsen i Harare.

(1) Markeringen av 20. september

Tross endringen av tidspunkt for selve generalforsamlingen, ønsker KV at 20. september markeres i kirker over hele verden med særlig økumenisk profil. For å bidra til markeringen av dagen i norske menigheter, sendes det fra Mellomkirkelig råd og Kirkeinfo ut noe materiell i "menighetssending" som går i midten av mai. Materiellet omtaler KV og jubileet, oppfordrer til å arrangere en økumenisk gudstjeneste denne dagen, og lister noen elementer som kan brukes i en slik gudstjeneste. Dersom man ikke arrangerer økumenisk, anbefales det at disse elementene integreres i den vanlige høymessen. Det legges også ved en kopioriginal til et enkelt informasjonsark som kan deles ut til alle kirkegjengere (se vedlegg).

Tekstgjennomgangene i Nytt norsk kirkeblad og Lutherske kirketidende vil også ha økumenisk vinkling på preteksten for dagen (Fil. 4,10-13).

Den norske kirke er invitert til å sende en representant til Amsterdam 19. september for å delta i en markering av 50-årsjubileet i regi av KV og Council of Churches of the Netherlands. KVs eksekutivkomite vil delta.

(2) Nordisk delegasjonsmøte i Sigtuna og Uppsala

2.-4. oktober avholdes det felles nordisk delegatimøte i Sigtuna. Møtet begynner fredag kl. 10 og avsluttes søndag med festgudstjeneste i Uppsala domkirke kl 1100 og lunsj i Erkebispegården.

Før avreise til Sverige, er det et møte for den norske delegasjonen i Oslo, torsdag 1. oktober kl. 9 - 16.

(3) Seminar om Det økumeniske tiåret

Fredag 30. oktober arrangerer den norske komiteen for Det økumeniske tiåret et dagsseminar i Vestre Aker menighetshus i Oslo. Dette markerer avslutningen på tiåret i Norge, og viser fram mot Decade Festival i Harare i forkant av generalforsamlingen.

(4) Norden-Foccesa - samarbeid

I regi av Norden-Foccesa - samarbeidet er det utviklet et bibelstudieopplegg på engelsk rundt temaet for generalforsamlingen. En prøveutgave av dette ble brukt under KV-seminaret i Oslo 20.-21.mars. Det blir nå bearbeidet i Sør-Afrika, og vil når det er ferdig bli distribuert på engelsk til kirker/delegater fra Foccesa-regionen. En norsk oversettelse vil foreligge til høsten. Første kapittel er allerede oversatt, og blir sendt ut til menighetene sammen med materiale til menneskerettighetssøndagen.

Det foregår også et arbeid rundt "Economic Justice". Her er det særlig kontakt mellom Sverige, Norge og det sørlige Afrika, og det arbeides nært sammen med KV. Molefe Tsele utarbeider på oppdrag fra KV saksdokumenter til generalforsamlingen om gjeldsproblematikk. Hans Morten Haugens deltakelse på KVs konsultasjon i Malaga må sees i denne sammenheng.

(5) Delegasjonen

Den norske delegasjonen til generalforsamlingen består nå av Trond Bakkevig (leder), biskop Odd Bondevik, Synnøve Brevik, Øystein Gjerdrum, Ragnhild Elisabeth Hoel, Sigrun Møgedal, Turid Karlsen Seim og Gunhild Elisabeth Sørvig.

Synnøve Brevik er kommet inn som fullt medlem av delegasjonen på KVs 15%-kvote for underrepresenterte grupper.

Siden det foreløpig ikke er kommet sakspapirer av betydning fra Geneve, blir det ikke avholdt noen nytt delegasjonsmøte før sommeren.

(6) Observatører

Stig Utnem, Ingrid Vad Nielsen og Gunnar Westermoen vil delta på generalforsamlingen som observatører. Gunnar Stålset er invitert av KV til å være "advisor", og vil delta på første del av generalforsamlingen.

(7) Stewards

Ingeborg A K Kvammen og Ole Harald Neergård er norske stewarder i Harare. De holdes orientert om delegasjonens arbeid ved at de mottar den samme informasjonen fra MKRs sekretariat som delegasjonsmedlemmene.

(8) Decade Festival

27.-30. november avholdes Decade Festival i Harare. De norske deltakerne er Kristine Værnes Antonisen, Solveig Fiske, Kari Flornes, Ragnhild Elisabeth Hoel, Synnøve Hinnaland Stendal, Gunhild Sivertsen Sørvig, Elisabeth Torp, Olaug Vedvik Torset og Jorunn Wendel.

Samisk Kirkeråd har ikke sett seg i stand til å nominere noen deltaker. Synnøve Hinnaland Stendal deltar på personlig oppdrag fra KV.

(9) Visitors

Hans Olav Høivik (Hamar bispedømme) kommer til å delta som "visitor" under hele generalforsamlingen. Dette finansieres av Hamar bispedømmeråd. Han kommer til å bo sammen med den norske delegasjonen.

Olaug Vedvik Torset vil delta som "visitor" under de første dagene av generalforsamlingen.

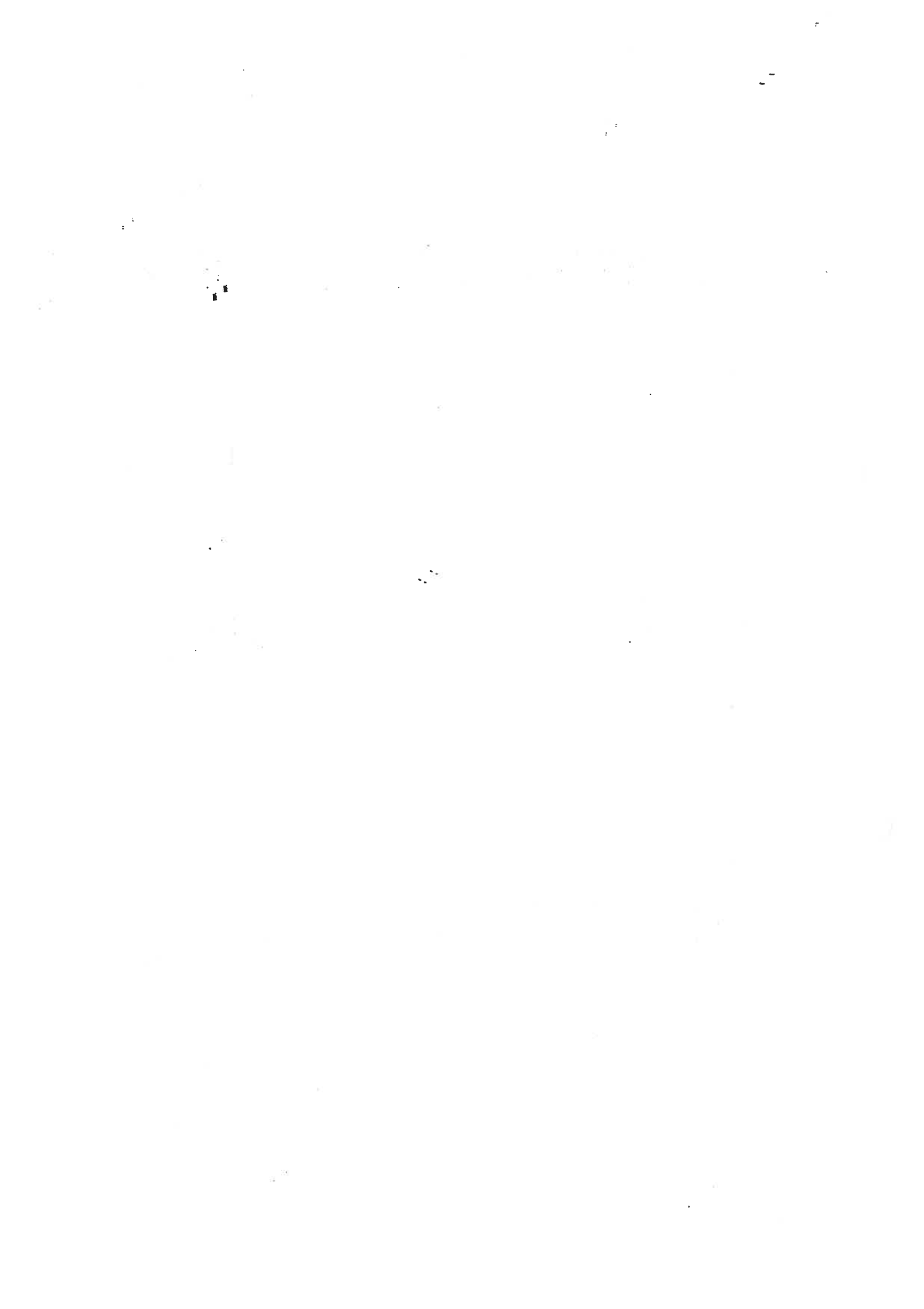
(10) Padare

Knut Lundby vil presentere sitt medieprosjekt fra det sørlige Afrika på "markedsplassen" Padare. Han er selv ansvarlig for sin reise, men mottar noe av den informasjonen som går til delegatene.

Samisk Kirkeråd har også en plass for presentasjoner på Padare. Deltakelse avhenger av finansiering her hjemme. Det er søkt penger fra Kommunal- og Arbeidsdepartementet og fra Utenriksdepartementet.

(11) Pressedekning

Kirkeinfo holder kontakt med journalister som ønsker å dekke generalforsamlingen. Det kommer til å være norske journalister til stede i Harare. NRKs afrikakorrespondent i Harare vil bli kontaktet. En gang i oktober/november, vil Kirkeinfo arrangere en pressebriefing for å gi journalister bakgrunnskjennskap til KV og generalforsamlingen.

Vadless MKR 28/98 c

Date sent: Tue, 05 May 1998 11:00:36 +0200
From: Sheila MESA <smm@wcc-coe.org>
To: press-e@info.wcc-coe.org
Subject: press-e: WCC Press Release: Assembly Speakers
Send reply to: press-e@info.wcc-coe.org

----- Start of message from list: press-e ----->

World Council of Churches
Press Release
For Immediate Use
5 May 1998

MAIN SPEAKERS AT WCC ZIMBABWE ASSEMBLY ANNOUNCED

The following keynote speakers are scheduled to attend the World Council of Churches Eighth Assembly due to take place 3-14 December, in Harare, Zimbabwe.

WCC 50TH ANNIVERSARY CELEBRATION

The former president of Tanzania, His Excellency Mwalimu Dr Julius K. Nyerere, and Rev. Dr Philip Potter, a Methodist from Dominica, in the West Indies, and the third WCC General Secretary (1972-84), will speak on Sunday afternoon, 13 December, at a public celebration to mark the WCC's 50th anniversary.

Dr Nyerere, a long-time friend of the WCC, and Dr Potter will reflect on how the work and witness of the WCC, since its foundation 50 years ago, has made a difference to the lives of churches and people both in Africa and around the world.

The event will be moderated by Dr Pauline Webb who was the first woman officer of the WCC. Dr Webb, a Methodist from Great Britain, was appointed vice-moderator of the central committee elected by the WCC's Fourth Assembly at Uppsala in 1968. Dr Webb was also the first woman to preach at the opening worship of an Assembly at the Sixth Assembly in Vancouver in 1983. She is a former head of religious broadcasting for the BBC's World Service.

This public celebration will be a multi-media event produced by John Peterson who will cooperate with WCC staff, on special assignment

from the Evangelical Lutheran Church in America where he is Director for Public Media Ministry.

RECOMMITMENT SERVICE

A service of recommitment to the World Council of Churches and the ecumenical movement will immediately follow the celebration. Heads of WCC member churches will attend, of whom some will come to Harare especially for the weekend. Each has been asked to bring a cross to be exchanged during the service with the head of another church to symbolise the recommitment which will be made and the inter-relationships which the WCC makes possible.

Apart from congregational passages, only young people will speak in the recommitment liturgy in order to emphasise the responsibility of the young for the future of the ecumenical movement.

THEME PLENARY

The first deliberative plenary session of the Assembly, on Friday 4 December, will concentrate on the Assembly theme, Turn to God - Rejoice in Hope. Main speakers will be Rev. Prof. Wanda Deifelt, Prof. Kosuke Koyama and Archbishop Anastasios Yannoulatos.

Prof. Wanda Deifelt is a Lutheran from Brazil and professor of systematic theology at the seminary of the Evangelical Church of the Lutheran Confession, Sao Leopoldo, Brazil. She is a member of the board of the WCC's Ecumenical Institute at Bossey, Switzerland, and attended the WCC's Conference on World Mission and Evangelism, in Salvador, Bahia, in 1996.

Prof. Kosuke Koyama is from Japan and a member of the United Church of Christ in Japan. He first came to public prominence with his 1974 book, "Waterbuffalo Theology". Prof. Koyama is a former dean of the South East Asia Graduate School of Theology and editor of the South East Asia Journal of Theology. Until his retirement in 1996, he was professor of Ecumenics and World Christianity at Union Theological Seminary in New York City.

Archbishop Anastasios Yannoulatos is a member of the Greek Orthodox Church. He went to Albania in 1991 to contribute to the reconstruction and reorganisation of the Albanian Orthodox Church. In 1992 he became Archbishop of Tirana and All Albania. He was formerly acting archbishop for the East African Diocese of the Greek Orthodox

Patriarchate of Alexandria, and moderator of the WCC's Commission on World Mission and Evangelism from 1983-1991.

DECADE PLENARY

On Monday 7 December, a plenary session will review the Ecumenical Decade of Churches in Solidarity with Women and consider challenges arising from it. The Decade was launched by the WCC central committee meeting in Moscow in 1989, and speakers for the plenary will be Metropolitan Ambrosius, Rev. Lala Biasima, Rev. M. Deenabandhu, Ms Mukami McCrum, Ms Despina Prassas and Rev. Bertrice Wood.

Metropolitan Ambrosius is a member of the Orthodox Church of Finland and Metropolitan of the Diocese of Oulu. He is a member of the WCC central committee, and a former member of the Faith and Order Commission (1983-91).

Rev. Lala Biasima is a member of the Eglise du Christ au Congo (Church of Christ in Congo). She is a theologian who has worked actively on justice concerns including the issue of economic justice for women.

Rev. M. Deenabandhu, from India, is a Lutheran pastor and Dalit theologian. He is currently a doctoral student in Sathri, India.

Ms Mukami McCrum is Kenyan and now lives in Scotland where she is a member of the Church of Scotland.

Ms Despina Prassas is a member of the Ecumenical Patriarchate, US Diocese, and a student of theology.

Rev. Bertrice Wood, of the United Church of Christ, USA, was the moderator of the Working Group on Women which planned and proposed the Decade.

AFRICA PLENARY

On Tuesday 8 December there will be a plenary on Africa which will present an overview of the current state of Africa and consider the responsibility of the international community and world churches for the future of the continent. Speakers will be Dr Mercy Amba Oduyoye and Rev. Barney Pityana.

Dr Mercy Amba Oduyoye is a Methodist from Ghana, a former WCC Deputy General Secretary (1987-1994) and now a professor at the

University of Ghana.

Rev. Barney Pityana, from South Africa, is an Anglican priest and currently Chairperson of the Human Rights Commission of South Africa. He is a former director of the WCC's Programme to Combat Racism (1988-1992), and has also taught at the University of Cape Town.

*****

The World Council of Churches is a fellowship of churches, now 332, in more than 100 countries in all continents from virtually all Christian traditions. The Roman Catholic Church is not a member church but works cooperatively with the WCC. The highest governing body is the Assembly, which meets approximately every seven years. The WCC was formally inaugurated in 1948 in Amsterdam, Netherlands. Its staff is headed by general secretary Konrad Raiser from the Evangelical Church in Germany.

World Council of Churches
Press and Information Office
Tel: (41.22) 791.61.52/51
Fax: (41.22) 798 13 46
E-Mail: jwn@wcc-coe.org
<http://www.wcc-coe.org>

P.O. Box 2100
CH-1211 Geneva 2

----- End of message from list: press-e ---->

MKR-sak 28/98d. Orientningsaker

<stikk>Jubileum 2000 - største kirkelige satsing i Europa:

<hoved>Planer klare for år 2000 etter og med Kristus

- Når vi feirer år 2000, markerer vi at det er år 2000 etter Kristi fødsel. Dette ønsker «Jubileum 2000», den felleskirkelige 2000 års feiringen, å vektlegge. Det sa domprost Ole Chr Kvarme, leder i «Jubileum 2000» da han onsdag la fram planene.

- Betlehem og Karasjok, Tessaloniki og Nidaros, Lindesnes og Nordkapp, Bergen og Oslo, Trysil og Gjerstad, spennvidden er stor for den felleskirkelige 2000 års feiringen. Et mangfold både i geografi, temaer og tid vil prege det som så langt er Europas største kirkelige satsing for år 2000, sier Svein Helge Rødahl, som er prosjektleder for «Jubileum 2000».

- Vi ønsker å ha vekt på lokal feiring og engasjement, ikke minst den lokale gudstjenestefeiringen. Der uttrykkes både det historiske og nåtidige, det globale og det nære. Der gis det rom for de verdier hovedkomiteen for Jubileum 2000 vil la prege feiringen: glede og fellesskap, solidaritet og håp, sier Rødahl.

Logoen, symbolet, for "Jubileum 2000" ble presentert onsdag. De fire sifrene består av symboler for glede (stjernen, advent), fellesskap (Jesusbarnet og Maria, julen), solidaritet (globusen, verden, åpenbaringstiden) og håp (duen, pinsen). Logoen er designet av Eirik Moe.

Et helt år - et kirkeår - må til for å dekke det Jubileum 2000 vil markere, nemlig fra 1. søndag i advent 1999 til julen år 2000. Gjennom kirkeårets høytider og hverdager, farger og preg vil alle menigheter over hele landet, i alle kirkesamfunn, bli utfordret og få hjelp til å sette Jesus Kristus i fokus for oss alle.

Det starter 1. søndag i advent 1999 med opplesing av felleskirkelig hyrdebrev i alle landets kirker. Samtidig blir et særskilt 2000 års lys tent i Betlehem og rundt om i Norge, for så å bli spredt ut til alle menigheter fram mot jul. En liten utgave av dette lyset skal bli brukt to minutter før midnatt nyttårsnatten 1999-2000, «tenn et lys, be en bønn!»

Først og fremst ønsker Jubileum 2000 å gi tips og inspirasjon til det jevne menighetsliv, men noen høydepunkter vil det bli. I tillegg til markeringer i advent og nyttårshelgen, vil julen 1999 og 2000 bli særskilt vektlagt - Kristusfest, samt Helligtrekongersdag, 6. januar

2000 - felleskirkelige familiefester lokalt med globalt sikte, og felleskirkelige regionale pinsefester pinsedag 2000.

- Poenget med disse store fellesarrangementene er selvfølgelig gleden de i seg selv vil gi - i fellesskapet, men også for å virkeliggjøre ønsket: «ut med kirken», sier Rødahl. - Det vil si ut i de store felles rom, ut der folk er. Fysisk vil det også bli satt ut i livet gjennom såkalte gate/torv/ bryggekapell rundt om i våre byer. La det hellige rom få plass i det travle, offentlige rom.

Historisk og grensesprengende vil det også være når Jubileum 2000 legger opp til en felles bok om troen - «Dette tror vi». For første gang i vårt lands historie vil kirkene stå sammen om en bok der det sentrale i vår kristne tro blir fokusert på en slik måte at alle våre forskjeller og uenigheter skal få vike for et felles vitnesbyrd både innad og utad. Høsten 2000 skal denne deles ut til så mange som mulig, fra hånd til hånd. - Det blir spennende å se hva den kan sette i gang av samtale og engasjement, sier Rødahl.

År 2000 er av paven blitt utpekt til å være et «jubelår», et begrep fra det gamle testamente. Hvert 50. år ga man seg selv en helt ny start, fanger ble satt fri, jord ble nyfordelt, gjeld ble ettergitt. En internasjonal bevegelse, Jubilee 2000, ønsker å la dette få et konkret uttrykk i vår tid - gjennom arbeid for gjeldsslette for de fattigste land i verden. Dette vil også Jubileum 2000 stille seg bak, gjennom underskriftskampanjer i menighetene, innslag og symbolhandlinger i gudstjenestene og ved påvirkning overfor våre politiske myndigheter. Solidaritet vist i handling, til håp for medmennesker under helt andre forhold enn vi har.

- Slik vil Jubileum 2000 gi både innsikt og utsikt, ettertanke og gledesfylt deltakelse. Vi gleder oss til kirkeåret 1999-2000, jubelåret! sier Svein Helge Rødahl, prosjektleder for Jubileum 2000. (KIRKEINFO)

Jubileumskalender fra 1. søndag i advent 1999 til julen 2000

1. søndag i advent, 28. nov. 1999:

Felleskirkelig hyrdebrev. 2000-årslyset tennes i Betlehem og i Domkirkene. Skolegudstjenester og krybbevandring.

Julen 1999: □

Ordet ble menneske. Juledags gudstjeneste - hovedsamlingen.

Nyttårshelgen 1999-2000:

I nært samarbeid med Norge 2000 as. Nyttårsaften - «Ingen skal være alene».

Midnattsgudstjenester. Lystenning og bønn 2 min. før midnatt.

1. nyttårsdag år 2000:

Bønnegudstjenester. Felles gudstjeneste i de prostier der det er mulig.

2. nyttårsdag (søndag):

Gudstjenester i alle kirker! Det nye årtusen, solidaritet og gjeldsslette i fokus.

Helligtrekongersdag, 6. januar:

Lokale familiefester - glede og fellesskap, solidaritet og håp.

Åpenbaringstiden år 2000:

Oppdraget er ikke fullført! Misjon i fokus...

Fastetiden:

Fasteaksjon - menighetens dugnad og folkegave.

Påsken år 2000:

Felleskirkelige korsvandringar og Oppstandelsesfester. Samisk feiring i fokus.

Pinsen år 2000:

Regionale pinsefester på Pinsedag,

11. juni.

Felleskirkelige gudstjenester i de store offentlige rom.

Vi samles til lovsang og glede, tro og håp i mangfoldig uttrykk.

Sommer år 2000:

Diverse sommerstevner i regi av kirkesamfunn og organisasjoner.

Høst år 2000:

Dette tror vi... Felleskirkelig bok om troen, til utdeling og studium.

Opplegg for skoleklasser - bl.a. CD-rom fra Bibelselskapet.

Allehelgensdag - siste søndag i Kirkeåret:

Kristus skal komme igjen! Forventning og håp.

Julen 2000: □

Kristusfest.

*****

* Kirkens Informasjonstjeneste (KIRKEINFO) *

* Postboks 5913 Majorstua, 0308 Oslo *

* Tlf 22 93 27 69/50, fax 22 93 28 28 *

* E-post: kirkeinfo@kirken.no *

* Internett: <http://kirken.no> *

*****

MELLOMKIRKELIG RÅD

OSLO

27-28 MAI 1998

MKR-SAK 28/98e. ORIENTERINGSSAKER
- KM - SAK

Saksbehandler KISP-konsulent/Generalsekretær

Hovedforedraget på årets Kirkemøtet "Hva er da et menneske?" planlegges fulgt opp av to saker:

- Aktiv dødshjelp
- Status for Den norske kirkes menneskerettighetsengasjement

Sakene planlegges arbeidet fram ved at diakonikonsulenten har en arbeidsgruppe rundt seg og saken om aktiv dødshjelp mens KISP-konsulenten og en gruppe arbeider fram saken om menneskerettighetene.

Alle tre rådene får anledning til å komme med faglige innspill på mai/juni-møtene. KR er faglig instans for Aktiv dødshjelp saken mens MKR behandler menneskerettighetssaken på de respektive møtene i september.

To tidligere KM (1985 Menneskesyn og menneskeverd og 1989: Bioteknologi og menneskeverd) har belyst menneskeverdet og BM 1968 tok opp menneskerettighetene. Sammen med Utredningen om Den norske kirkes internasjonale menneskerettighetsengasjement "For menneskelivets skyld" fra 1988 har vi allerede et prinsipielt grunnlagsmateriale som det bør øses av i begge sakene. Stoff fra denne kilden bør kunne bekrefte, kanskje utdypes, kanskje videreutvikles. Men det skulle ikke være nødvendig å gjøre noe selvstendig prinsipielt grunnlagsarbeid på nytt.

I anledning av at Verdenserklæringen om menneskerettighetene i år feirer 50 år, utgir MKRs Menneskerettighetsutvalg et hefte om Bibel og menneskerettigheter som reiser en rekke aktuelle menneskerettighetsrelaterte tema. Denne studiebooken bør sendes til KM-deltakerne som en forberedelse til selve KM.

En mulig disposisjon til saksdokumentet kan være:

- * Bibelen og menneskerettighetene. Bekrefte en prinsipiell tenkning.
- * gjennomgang av den norske kirkes Menneskerettighetsengasjement pr. 1998 profil, arena, metodikk, samarbeid osv
- * Peke på noen av de mest aktuelle innsatsområder i tiden som ligger foran: både i Norge og internasjonalt. Disse kan være på:
  - religionsfrihet . Oppfølging av Oslo-konferansen
  - retten til mat Oppfølging av KN aksjon

- voldsøkning og militarisering. Oppfølging av KV -initiativet Program to combat violence

* Menighetsliv og menneskerettigheter. Strategier for å styrke dette.

Bør KM - på bakgrunn av et saksdokument- arbeide fram en erklæring/statement i anledning 50 års jubileet?

Bør invitere en spesiell gjest i sakens anledning- f.eks fra en av våre samarbeidskirker?

SAK BM 3/98

FORFØLGELSE AV KRISTNE OG BEHANDLINGEN AV RELIGIØSE MINORITETER I MUSLIMSKE LAND

Våren 1996 behandlet Bispemøtet som aktuell sak dialogen mellom kristne og muslimer. Her orienterte Oddbjørn Leirvik om Islams stilling i Norge i dag, og om den dialog som innenfor vår kulturkrets finner sted mellom muslimer og kristne.

En annen side av forholdet mellom kristne og muslimer er hvordan forholdet mellom disse grupper arter seg i områder der Islam representerer majoriteten, og kristne en minoritet. Det er kommet mange urovekkende rapporter om overgrep mot kristne og andre religiøse minoriteter fra disse områdene. Selv om noe av det som rapporteres kan forklares som utslag av generell uro i det aktuelle land, er det svært mye som peker i retning av at overgrep mot kristne og andre minoritetsgrupper ikke alltid skjer tilfeldig. Det er vanskelig å se det annerledes enn at undertrykkingen av religiøse minoritetsgrupper i enkelte land skjer med myndighetenes mer eller mindre klart uttrykte støtte. Dette er foranledningen til at Bispemøtet setter saken på dagsordenen.

Bispemøtet viser til FNs erklæring om menneskerettighetene, § 18, som slår fast at "Enhver har rett til tankefrihet, samvittighetsfrihet og religionsfrihet. Denne rett omfatter frihet til å endre religion eller tro, frihet til enten alene eller sammen med andre, offentlig eller privat, å gi uttrykk for sin religion eller tro i lære, gjerning, utøving og etterleving."

Dette innebærer at religiøse minoriteter, i Norge og i andre land som omfattes av denne erklæring, skal være sikret mot enhver form for diskriminering og forfølgelse på grunn av sin tro. Bispemøtet vil understreke dette spesielt med tanke på den situasjon vi har i Norge med etter hvert store grupper av innvandrere som tilhører andre religioner.

Overgrep mot religiøse minoriteter kan skje både med og uten myndighetenes støtte eller støtte i et lands lovgivning. Og overgrepene spenner fra det å miste livet til å bli trakassert i det daglige av familie eller av andre grupper i samfunnet. Bispemøtet vil understreke nødvendigheten av å reise en global motstand mot denne forfølgelse slik at FNs erklæring om menneskerettigheter kan bli etterlevd.

Bispemøtet har brakt i erfaring at det i enkelte land, men slett ikke alle, med en overveiende muslimsk befolkning, foregår overgrep av denne art, ikke alene mot kristne, men også mot andre religiøse minoriteter.

Overgrepene retter seg spesielt mot enkeltpersoner som går over fra Islam til kristendommen, men rammer også andre religiøse minoriteter. Diskriminering forekommer med myndighetenes støtte og engasjement, med støtte i landenes lovgivning, som diskriminering av det religiøse språk, som en uoffisiell trakassering av familie og andre grupper, som forfølgelser fra islamistiske bevegelser, og i form av press for å vende tilbake til Islam.

Med utgangspunkt i denne positive stillingtagen til konkordiens intensjon og innholdsmessige momenter har Den norske kirke gjennom alle 25 år deltatt med representanter i de forskjellige læresamtaler som har foregått med konkordien som grunnlag. Det har også vært norsk representasjon i det såkalte "fortsettelsesutvalget", som etter hvert er blitt til en eksekutivkomite, etter hvert som kirkefellesskapet fikk en noe fastere organisatorisk struktur. Fra norsk kirke har en hele tiden holdt igjen overfor tendenser til å ville markedsføre Leuenberg-fellesskapet som en protestantisk blokk i Europa, og har ment at det var viktig å ikke bygge ut en full kirkestruktur eller økumenisk struktur for organisasjonen. I dag framstår organisasjonen som initiativtaker til konsultasjoner med teologiske temaer og en generalforsamling av deltagerkirkene med et visst mellomrom. Det har vært norsk deltakelse i disse generalforsamlinger gjennom tiden, hvor den norske utsending har hatt observatørstatus. At Norge er blitt tildelt en plass i eksekutivutvalget tilsier at også observatørstatusen har vært regnet som en aktiv støttefunksjon til virksomheten.

I løpet av årene har en rekke viktige temaer vært drøftet uten at rapportene har satt de dype spor i den teologiske debatt. Likevel må det sies at dokumentet om Kirken står i en særstilling i denne forbindelse. ("Die Kirche Jesu Christi. Der reformatorische Beitrag zum ökumenischen Dialog über die Kirchliche Einheit", 1995) Det gir en viktig utdypning av forståelsen av kirkefellesskapet, og dermed den ekklesiologiske basis for Leuenbergfellesskapet, samtidig som det også berører det vanskelige spørsmål om embetsforståelsen. På mange måter kan dokumentet om Kirken sees som en viktig forståelsesramme for konkordieteksten og en presisering av enkelte uklare punkter. I og med at dette dokument ble lagt fram og formelt vedtatt på fellesskapets generalforsamling i Wien i 1994, har det også fått status som en forpliktende forståelsesramme for de enkelte medlemskirker. Det vil derfor være av betydning også for vår kirke å se et eventuelt formelt medlemskap i lys av dette. Noe av den uklarhet som har bestått om kirkefellesskapets karakter, vil komme i et klarere lys når en ser det i sammenheng med Wien-dokumentet om kirken.

Bispemøtet har drøftet saken foreløpig, på bakgrunn av den foreliggende saksfremstilling. Bispemøtet forutsetter at saken kommer tilbake etter behandlingen i Teologisk Næmnd og Mellomkirkelig Råd, for at saken etter fastsatt prosedyre kan fremsendes til Kirkemøtet med uttalelse og tilråding fra Bispemøtet. Men Bispemøtet vil allerede nå gi til kjenne at en ser det som forsvarlig og ønskelig at Den norske kirke gir sin formelle tilslutning til Leuenbergkonkordien og dermed blir en mer aktiv del av kirkefellesskapet.

Spørsmålet om undertegning ble i 1976 blant annet skjøvet ut på grunn av de manglende formelle organer som kunne fatte beslutning på vegne av Den norske kirke. Denne innvending gjelder ikke i dag etter at Kirkemøtet har blitt tillagt en slik myndighet.

Bispemøtet vil ta initiativ til at det ved leilighet blir lagt fram en vurdering og sammenlikning av de forskjellige avtaler og forpliktende uttalelser som Den norske kirke har gitt i forhold til forskjellige økumeniske samarbeidspartnere.

